



## «وقایع اسرائیلیه» میزان و گستره تخریب زیرساخت های انسانی در غزه را واکاوی می کند

# به جان خانه های بیشتر

نوار غزه از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ تاکنون شاهد یکی از شدیدترین موج های تخریب و ویرانی در جهان بود که شامل حملات هوایی مکرر، عملیات زمینی و استفاده گسترده از بولدوزرها برای تخریب منازل و زیرساخت هاست. این تخریب ها به صورت هدفمند و گسترده، بخش های وسیعی از مناطق مسکونی، زیرساخت های حیاتی، بیمارستان ها، مدارس و شبکه های خدماتی را هدف قرار داده اند. تحلیل تصاویر ماهواره ای نشان می دهد تخریب در نوار غزه بسیار گسترده بوده و حدود ۷۰ درصد از ساختمان ها غیرقابل سکونت شده اند. در ۶۵۸ روزی که از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ گذشته است، ارتش رژیم اسرائیل مکرراً نوار غزه را هدف بمباران های هوایی و عملیات زمینی گسترده قرار داده و در این مدت رفح، بیت لاهیا، بیت حانون، شرق شهر غزه، حومه خان یونس، جبالییا و دیگر مناطق نوار غزه را به طور کلی و یا جزئی تخریب کرده است. بر اساس اسناد و گزارش های بین المللی، سیاست های تخریبی رژیم اسرائیل در نوار غزه و برنامه های تخلیه اجباری، به عنوان بخشی از یک استراتژی سیستماتیک برای تغییر جغرافیای انسانی و فیزیکی این منطقه اجرا می شود. این سیاست ویرانی گسترده، بحران انسانی، زیست محیطی و سیاسی بی سابقه ای در غزه ایجاد کرده است. این فاجعه نه تنها زندگی میلیون ها نفر را تهدید می کند، بلکه اثرات آن برای دهه ها منطقه را تحت تأثیر قرار خواهد داد. در تصویری ماهواره ای که اکتبر ۲۰۲۳، از رفح گرفته شده بود، این شهر بزرگ را با موزاییکی از ساختمان های متراکم، پل های خورشیدی، گنبد های مساجد، جاده ها، میادین، مناطق کشاورزی و باغ ها نشان می داد اما تنها پس از گذشت ۲۱ ماه از آن زمان، رفح در عکس های ماهواره ای تبدیل به سطحی خاکستری و دوبعدی پوشیده از نخاله های ساختمانی شده است؛ قریب به اتفاق ساختمان ها تخریب و مسطح شده، جاده ها شخم زده شده، گلخانه ها و باغ های متعدد ناپدید شده اند و گویی هرگز آنجا نبوده اند.

### روند تخریب ارتش رژیم عبری در نوار غزه

پس از ۷ اکتبر ۲۰۲۳، رژیم اسرائیل عملیات گسترده ای را در نوار غزه آغاز کرد که حملات و میزان تخریب ها پس از ۶۵۸ روز آغاز این جنگ در نوار غزه در سه فاز عمده قابل بررسی است. در مرحله نخست، از اکتبر تا دسامبر ۲۰۲۳، حملات هوایی اسرائیل تمرکز خود را بر مناطق پرجمعیت، اردوگاه های پناهندگان و مراکز نظامی حماس قرار داد. در این بازه، بیش از ۲۰ درصد ساختمان ها در مرکز شهر غزه تخریب شدند یا آسیب دیدند، بیمارستان ها و مدارس نیز از آسیب حملات مصون نماندند. براساس آمار منتشرشده، تاکنون بیش از ۷ هزار حمله هوایی انجام شده که در نتیجه آنها هزاران ساختمان تخریب شده اند. در این حملات از موشک های هدایت شونده، بمب های خوشه ای و راکت های سنگین استفاده شده که منجر به نابودی گسترده مناطق مسکونی گردیده اند.

در فاز دوم، از ژانویه ۲۰۲۴ تا آوریل ۲۰۲۵، حملات به شکل زمینی و هوایی شدت بیشتری گرفت و همراه با محاصره کامل منطقه، مناطق شرقی غزه مانند دیر البلق و خان یونس به طور خاص هدف قرار گرفتند. در این دوره، زیرساخت های حیاتی از جمله تأسیسات آب و برق تخریب شدند و نزدیک به ۴۰ درصد ساختمان ها در این نواحی آسیب جدی دیدند. در این مرحله ارتش رژیم اسرائیل با بهره گیری از بولدوزرهای زرهی و ماشین آلات سنگین اقدام به ویران سازی منازل، مسیرهای ارتباطی و زیرساخت های عمرانی کردند. در جریان این عملیات ها، بیش از ۱۳۰۰ ساختمان مسکونی و تجاری به طور کامل تخریب شد، همچنین زمین های کشاورزی و باغ ها از بین رفتند و خسارات سنگینی به معیشت کشاورزان وارد شد. علاوه بر اینها، بسیاری از راه ها و مسیرهای عبور در مناطق مختلف نوار غزه مسدود یا نابود گردیدند که پیامدهای امنیتی و انسانی قابل توجهی به دنبال داشت.

در فاز سوم که از مه ۲۰۲۵ با عملیات ارابه های گیدئون (گیدئون) شروع و تاکنون ادامه داشته، رژیم اسرائیل عملیات زمینی گسترده ای را به منظور کنترل بیش از ۷۰ درصد نوار غزه به اجرا گذاشته است. مناطق جنوبی و غربی غزه از جمله شجاعیه، خان یونس، دیر البلق و محله های مرکزی در معرض بیشترین آسیب قرار گرفتند. تخریب گسترده مدارس، بیمارستان ها و واحدهای مسکونی در این فاز نیز ادامه داشتند و سطح تخریب ها در سطح کل نوار غزه به بیش از

۶۰ تا ۷۰ درصد رسیده اند. در ماه های اخیر، روند تخریب به طور قابل توجهی تغییر کرده و عمدتاً با استفاده از تجهیزات مکانیکی انجام می شود. این عملیات ها اغلب توسط پیمانکاران خصوصی صهیونیست صورت می گیرد که تحت نظارت واحدهای رزمی ارتش فعالیت می کنند. این پیمانکاران برای هر ساختمان تخریب شده تا ۵ هزار شیکل دریافت می کنند. یکی از چهره های برجسته در این روند، خاخام آوراهام زربیب به عنوان راننده بولدوزر D9 است. او در مصاحبه های متعدد، از نقش خود در تخریب ساختمان ها ابراز افتخار کرده و در آخرین گفت وگویی خود با وب سایت بشوا اظهار داشت: «رفح امروز در حال پاکسازی است و رفی وجود ندارد. بخش شمالی نوار تقریباً به طور کامل روی زمین افتاده است. خان یونس نیز در حال پاکسازی است و از بین خواهد رفت. به نظر من، ذات مقدس خدایسته که این منطقه به طور کامل پاکسازی شود.»

### عملیات ارابه های گیدئون (گیدئون)

در پی پایان آتش پس در ۴ مه ۲۰۲۵، کابینه امنیتی اسرائیل، طرحی تحت عنوان عملیات «ارابه های گیدئون» را به تصویب رساند که هدف اصلی آن، تصرف بخش های وسیعی از نوار غزه و جلوگیری از بازگشت ساکنان به مناطق اشغال شده و اخراج غیرنظامیان از غزه بود. این عملیات نشانگر تغییر راهبرد نظامی اسرائیل در مقایسه با فازهای ابتدایی جنگ است. تا پیش از آن، ارتش با بهره گیری از تاکتیک های تهاجمی و تحرک بالا وارد مناطق شهری شده و پس از تخریب، عقب نشینی می کرد؛ اما در عملیات گیدئون، تمرکز بر اشغال ماندگار مناطق جنوب، مرکز و شمال غزه قرار گرفته است. بر اساس دستورالعمل های این عملیات، حتی خانه ها و زیرساخت هایی که در اثر جنگ آسیب ندیده اند، پس از تصرف، به صورت سیستماتیک با استفاده از بولدوزرهای زرهی و بمب گذاری هدف تخریب قرار می گیرند تا امکان بازگشت شهروندان کاملاً منتفی شود. این روند منجر به تغییر ساختار شهری و انسانی نوار غزه شده است و هزاران خانوار فلسطینی را با خطر بی خانمانی دائمی مواجه کرده است. با پیشرفت جنگ، اهداف تخریب نیز دستخوش تغییر شده اند. در سال اول، تمرکز ارتش اسرائیل بر تخریب مناطق اطراف حصار امنیتی، نقاط نزدیک به مدافعان فلسطینی و پاسگاه های ارتش اسرائیل بود؛ اما با آغاز عملیات «ارابه های گیدئون» مشخص شد که تخریب ها صرفاً با هدف تخریب انجام می شوند، بدون الزام نظامی مشخص. به گزارش روزنامه معاریو، بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل در جلسه کمیته امور خارجه و جنگ اعلام کرده بود: «ما خانه های بیشتری را ویران می کنیم، آن ها جایی برای بازگشت ندارند. تنها نتیجه آشکار، تمایل غزه ای ها به مهاجرت به خارج از نوار غزه خواهد بود.» این اظهارات با برنامه های دولت اسرائیل برای اخراج غیرنظامیان از غزه و طرح «مهاجرت داوطلبانه» ترامپ و دولتش هم راستاست. نتانیاهو بارها به این طرح اشاره کرده و حتی در جلسات داخلی به سربازان گفته که دولت در حال بررسی کشورهایی است که ممکن است پناهندگان غزه را بپذیرند. او مدعی است که «بیش از ۵۰ درصد مردم غزه آنجا را ترک خواهند کرد و احتمالاً تعداد بیشتری نیز مهاجرت خواهند کرد.»

### میزان تخریب ها و مناطق آسیب دیده

بر اساس تحلیل تصاویر ماهواره ای با استفاده از الگوریتم های پیشرفته، تخمین زده می شود که حدود ۱۶۰ هزار ساختمان، معادل ۷۰ درصد از کل سازه های موجود در غزه دچار آسیب جدی شده اند، به طوری که حداقل ۲۵ درصد از هر ساختمان تخریب شده و عملاً غیرقابل سکونت هستند. با این حال، به دلیل محدودیت های فنی و داده های موجود احتمال دارد میزان واقعی تخریب ها حتی بیشتر باشد. شهر رفح که پیش از آغاز جنگ حدود ۲۷۵ هزار نفر جمعیت داشت، بیشترین آسیب را متحمل شده است؛ به طوری که حدود ۸۹ درصد از ساختمان های آن به طور کامل یا جزئی تخریب شده اند. از ماه آوریل، به طور میانگین هر ماه حدود دوهزار ساختمان در این منطقه ویران شده اند. در مناطق دیگر نیز وضعیت بحرانی است، در خان یونس حدود ۶۳ درصد، در شمال غزه شامل بیت حانون، بیت لاهیا و جبالییا

حدود ۸۴ درصد و در شهر غزه حدود ۷۸ درصد از ساختمان ها تخریب شده اند. تنها منطقه ای که میزان تخریب در آن کمتر از ۵۰ درصد گزارش شده، دیر البلق است که حدود ۴۳ درصد از سازه های آن آسیب دیده اند. طبق داده های مرکز ماهواره ای سازمان ملل متحد، آمار میزان تخریب متفاوت بوده و تا آوریل گذشته، بیش از ۵۰ درصد از ساختمان های نوار غزه به طور کامل تخریب یا دچار خسارت شدید شده اند و نشانه هایی از آسیب در ۱۵ درصد دیگر نیز مشاهده شده است. وزن زباله های ساختمانی ناشی از این تخریب ها حدود ۵۰ میلیون تن برآورد شده که معادل ۱۳۷ کیلوگرم زباله برای هر مترمربع از سطح نوار غزه است. طبق گزارش مؤسسه تحقیقات سازمان ملل، این حجم از زباله ۴ برابر بیشتر از مجموع زباله های ساختمانی تولیدشده در تمامی درگیری های مسلحانه از سال ۲۰۰۸ تاکنون است. تخمین زده می شود که پاکسازی کامل این زباله ها بیش از ۲۱ سال زمان و حدود ۱٫۲ میلیارد دلار هزینه در بر داشته باشد.

### تخریب زیرساخت های حیاتی

رژیم عبری اسرائیل در راستای سیاست های تخریبی خود در نوار غزه و برنامه های تخلیه اجباری، به عنوان بخشی از یک استراتژی سیستماتیک برای تغییر جغرافیای انسانی و فیزیکی این منطقه زیرساخت های مناطق مختلف غزه مانند جاده ها، مدارس، دانشگاه ها، بیمارستان ها و شبکه های اصلی آب و برق را هم تخریب کرده و از بین می برد.

**شبکه های اصلی آب و برق:** طبق گزارش سازمان ملل، بیش از ۶۰ درصد از شبکه های آب و فاضلاب مناطق مختلف غزه غیرقابل استفاده شده اند. تأمین برق نیز به کمتر از چهار ساعت در روز کاهش یافته و قطعی های مکرر موجب افزایش مشکلات روزمره مردم غزه شده است.

**بیمارستان ها و مراکز درمانی:** بیش از ۳۰ درصد از بیمارستان ها و کلینیک ها در غزه آسیب دیده اند که منجر به تعطیلی حداقل هشت مرکز درمانی بزرگ شده است. کمبود دارو، تجهیزات پزشکی و نیروهای متخصص، وضعیت درمانی را بحرانی کرده است.

**مدارس و مراکز آموزشی:** ارتش رژیم اسرائیل حداقل ۲۳۰۸ مؤسسه و تأسیسات آموزشی، از مهدکودک ها گرفته تا دانشگاه ها را ویران کرده است. طبق این داده ها، تمام دانشگاه های نوار غزه به طور کامل یا جزئی تخریب شده اند و ۵۰۱ مدرسه از ۵۵۴ مدرسه در نوار غزه قبل از بازسازی کامل قابل استفاده نیستند. **جاده ها و پل ها:** ۸۱ درصد از جاده ها و خیابان های نوار غزه تخریب شده اند و نابودی پل های حیاتی موجب اختلال جدی در حمل و نقل عمومی و انتقال کمک های بشردوستانه شده است. تخریب های وسیع و همه جانبه در نوار غزه ابعاد بی سابقه ای به خود گرفته است.

حملات هوایی، عملیات زمینی و تخریب با بولدوزرها باعث ویرانی گسترده منازل، زیرساخت ها، بیمارستان ها و مدارس شده و بحران انسانی بی سابقه ای ایجاد کرده است. پیامدهای انسانی این تخریب ها، از جمله آوارگی میلیونی، بحران های بهداشتی، قطعی برق و آب و تعطیلی مدارس نیازمند پاسخ فوری و گسترده جهانی است. تا زمانی که درگیری ها ادامه داشته باشد، امکان بازسازی و بهبود وضعیت بسیار محدود خواهد بود.

بیمارستان الشفا که بزرگ ترین بیمارستان ها در شمال نوار غزه بود به طور کامل نابود شده است. در حال حاضر هیچ بیمارستانی با عملکرد کامل در شمال نوار غزه وجود ندارد.